

Bijlagen Zwemmen en Autisme

Meral Quint
Monderiaan College VWO 6

Ik heb voor dit onderzoek interviews en enquêtes afgenomen, deze zijn hier terug te vinden. Daarnaast is hier ook het logboek te vinden.

1: Interviews

Ik heb in totaal drie interviews afgenomen, allen bij zwemleerkrachten die in hun privé leven ook te maken hebben met autisme. Om de anonimiteit te bevorderen zijn de interviews gecijferd.

1.1: Interview 1

Zwemleerkracht bij Heijdensports
21-11-2013

Het was een heel fijn interview, eigenlijk meer een gesprek, heel vlot en niet echt geforceerd een vraag-antwoord model. Ik had van tevoren mijn vragen op papier gezet. Daar heb ik een antwoord op gekregen, daarnaast ben ik nog veel meer te weten gekomen. Daarom is de uitwerking ook niet geheel in een vraag-antwoord model.

Uitwerking van de voorbereide vragen

1. Hoe lang geeft u al zwemles? 20 jaar
2. Heeft u ervaring met autisme? Ja, ik heb een autistisch zoontje (7 jaar). Hij heeft nog geen zwemdiploma, maar is hier wel mee bezig. Ik heb verder ook verscheidene autistische kinderen zwemles gegeven.
3. Heeft u alleen kinderen of ook volwassen met autisme zwemles gegeven? Voornamelijk kinderen, ook 1x een volwassene.
4. Welke aanpassingen maakt u als er een kind met autisme in de groep is? Ik leg dan extra nadruk op de structuur van de les en als mocht het nodig mocht zijn, geef ik extra uitleg.
5. Heeft dit het gewenste effect? In de meeste gevallen wel, anders wordt er gekeken of het kind kan worden overgeplaatst naar een ander groepje met een andere instructeur. In het ergste geval kan het zo zijn dat het kind stopt met de zwemles, als het ten koste gaat van de rest van de groep.
6. Hoe verliep het contact met de ouders? Vaak gaat dit heel goed, zijn ze ook erg betrokken en lichten ze ons van tevoren in. Soms is het ook zo dat ouders het ontkennen.
7. Hoe gaat de rest van de groep vaak om met iemand met autisme? Het kind wordt vaak gewoon opgenomen in de groep, kinderen hebben dat allemaal nog niet zo in de gaten.

Wat verder nog ter sprake kwam

Kunt u mij iets vertellen over uw visie op hoe we het zwemonderwijs autistvriendelijker kunnen maken?

Dingen die belangrijk zijn als je te maken hebt met een kind met autisme tijdens de zwemles, zie je vaak nog te weinig binnen het zwemonderwijs:

1. Structuur
2. Differentiëren: Gebeurt al voor d.m.v. verschillende groepen op verschillende niveaus. Maar kan ook d.m.v. extra uitleg als de rest van de groep al begonnen is aan de opdracht.
3. Ouderbetrokkenheid: Zij kunnen ook zelf thuis in bad oefenen, de kijklessen zijn ook goed voor de ouderbetrokkenheid en er is een informatieavond voordat je begint met de zwemles. Dan wordt er al kennisgemaakt met de instructeur etc.

4. 2 instructeurs op 1 groep kinderen: Op deze manier kan er altijd 1 iemand opletten en 1 iemand een kind of klein groepje apart nemen, mocht dit nodig zijn. (hoeft niet per se het kind met autisme te zijn, vaak wel)
5. Kleinere groepen: dit spreekt eigenlijk voor zich, maar is vaak financieel niet haalbaar.
6. Het liefst max. een kind met autisme per groep: zo kan je de benodigde aandacht die de hele groep nodig heeft ook geven.

Welke leeftijd vindt u het fijnst om met autistische kinderen te werken?

Bij een leeftijd van ongeveer 7 jaar, dan zijn de ouders en het kind er volop mee bezig en weten ze al wat beter hoe en wat. Bij kinderen van rond de 4 jaar zijn ze vaak nog te onervaren met zichzelf en hebben ze nog maar weinig begeleiding gehad. Ook zit je dan met de overstap naar de basisschool. Bij volwassenen is het vaak een ergere vorm en worden ze vaak minder goed opgenomen in de groep.

Bent u ooit in een conflict geweest met iemand met autisme? En wat heeft u daarvan geleerd?

Ja, toen we voor het eerst met een groepje door het gat zouden zwemmen. Ik had het gat natuurlijk al in het water klaargelegd, maar dat meisje raakte in paniek, want die had dat ding natuurlijk nog nooit gezien. Ik heb vervolgens het gat maar even op de kant getild en laten zien. Ik heb hieruit geleerd dat je echt stapje voor stapje moet werken.

Maar als je stapje voor stapje doet voor iemand met autisme in de groep, heb je dan niet dat dit ten koste gaat van de rest van de groep, die misschien wel veel sneller kan?

Dat is het moeilijke. Je wilt het kind extra aandacht geven maar het mag inderdaad niet ten koste gaan van de rest van de groep. Ouders kunnen daardoor ook dwars gaan liggen, want waarom krijgt dit kind wel extra aandacht en mijn kind niet?

De rol van de ouders van het kind is ook heel belangrijk, want als de ouders het ontkennen, kan je geen tips krijgen van hoe je om moet gaan met het kind en zullen er ook geen thuisoefeningen worden gedaan. Vaak wordt er dan ook geen hulp van buitenaf gezocht bijvoorbeeld bij een fysiotherapeut.

Waarom zou je als je autisme hebt naar een fysiotherapeut gaan?

Vaak hebben autistische kinderen ook een motorische achterstand. Als ons dit opvalt verwijzen we vaak naar een kinderfysiotherapeut. Dan kunnen we daar ook mee samenwerken door onze handelingsplannen op elkaar af te stemmen. Wat dat betreft moet je ook echt verder kijken dan je neus lang is. Bijvoorbeeld hadden we hier ooit een kind dat heel veel op zijn tenen liep. Het blijkt later dat hij gewoon te korte pezen had. Sinds dat bekend was, zijn we ook weer samen gaan werken met een fysiotherapeut.

Elke kind met autisme is anders, reageert anders en heeft andere aandacht nodig.

Je krijgt vaak versterkte reacties van een kind met autisme. Intens verdriet, maar ook intens gelukkig. Bijvoorbeeld een kind dat je op een keer omarmt en je allemaal kusjes geeft, terwijl hij de volgende keer heel boos op je is. Ze hebben ook vaak plotselinge moodswiches. Ook heb ik ooit een kind gehad dat woede uitbarstingen had. Na overleg met de ouders hebben we hem moeten laten stoppen.

Kinderen met autisme kunnen heel slecht tegen veranderingen. Bijvoorbeeld met Sinterklaas. Dan pakken we balletjes in, in plastic sinterklaas inpakpapier en moeten de kinderen deze over de

mat in de basket doen. Het gaat over een drijvende mat op het water. Autistische kinderen kunnen daar niet van genieten. Hierdoor kan ook een kind waarbij geen autisme bekend is, door de mand vallen en dan kan je verder gaan kijken.

Door ervaring en een kind dat zelf autistisch is, ben ik wel makkelijker geworden in de omgang met autisten, maar je moet er wel in geïnteresseerd zijn en er de 'feeling' voor hebben. Ik kan me nu ook beter verplaatsen in de huid van de ouder, dat is immers vaak de drijfveer.

Mensen met autisme moeten je ook wel een beetje liggen. Als het botst met iemand met autisme gaat het vaak ook niet meer goed komen. Dan moet je gaan kijken of hij naar een ander groepje kan, want om daar op te blijven hangen is gewoon zonde.

Aan de ouders vraag ik altijd of ze willen mailen of bellen als er iets is, dan kunnen we een afspraak maken. Niet aan de deur, dan is de tijd voor de kinderen.

We hebben 2 opties voor zwemles:

- 1x 1 uur in de week les: vaak voor wat oudere kinderen die zich wat langer kunnen concentreren
- 2x ½ uur in de week les: Vaak voor de jongere kinderen, maar is ook heel erg afhankelijk of de ouders wel 2x in de week kunnen i.v.m. werk

1.2: Interview 2

Zwemleerkracht bij Arethusa en pedagoog
29-12-2013

De uitwerking is hetzelfde als bij het vorige interview. Ik vind het fijner om het gesprek op te kunnen nemen, zodat ik niet hoeft te schrijven en toch alles letterlijk terug kan halen. Zo kan ik me beter concentreren op het gesprek.

Uitwerking van de voorbereide vragen

8. Hoe lang geeft u al zwemles? 10 jaar
9. Heeft u ervaring met autisme? Ja, ik geef zwemles aan kinderen met autisme en verder begeleid ik kinderen met autisme via het PGB en ik ben leerkracht Nederlands bovenbouw op een VSO cluster 4 school afdeling autisme.
10. Heeft u alleen kinderen of ook volwassenen met autisme zwemles gegeven? Alleen kinderen
11. Welke aanpassingen maakt u als er een kind met autisme in de groep is? Hele duidelijke structuur, algemeen zorgen dat de kinderen elkaar accepteren. Dit geldt voor meer dan alleen autisme. Dit bereik je door complimenten geven over wat ze wel kunnen en tips geven over wat ze niet kunnen. Soms moet je kinderen kei hard aanspreken op hun houding.
12. Heeft dit het gewenste effect? Meestal wel en als het niet het gewenste effect heeft voelt een kind zich niet thuis bij de zwemles en omdat het een hobby is stoppen ze dan met de zwemles.
13. Hoe verloopt het contact met de ouders? Is van de ouders afhankelijk. Als vereniging heel duidelijk aangeven wat wel en niet kan. Het is fijn als ouders bij de start duidelijk aangeven dat hun kind autisme heeft, zodat je samen kan kijken hoe je de start zo gemakkelijk mogelijk kan maken voor het kind. Gedurende de zwemles moeten de ouders bereikbaar zijn, zodat er een goede communicatie plaats kan vinden. Het is belangrijk dat er informatie kan worden uitgewisseld over de stand van zaken. Bijvoorbeeld speltraining (afwijken van de structuur) of verandering van medicijnen.

14. Hoe gaat de rest van de groep vaak om met iemand met autisme? Meestal gewoon, kinderen onderling hebben er vaak niet zo heel veel moeite mee. Als het kind stil is, wordt het een eenling, als het kind heel druk is, wordt hij vaak als lastig ervaren en laten ze hem ook links liggen.

Wat verder nog ter sprake kwam

Kunt u mij iets vertellen over uw visie op hoe we het zwemonderwijs autistvriendelijker kunnen maken?

Kinderen met autisme moeten zowiezo meedoen met reguliere zwemlessen, omdat het kind zich moet leren aanpassen aan de gewone wereld.

Structuur en veiligheid zijn heel belangrijk voor het zwemonderwijs, zodat de kinderen ook de kans hebben om mee te doen.

Verder moet er meer kennis over psychopathologie komen onder de zwemleerkrachten. Hier moet de club wel voor open staan, maar als ik kijk bij Arethusa is dit een zeer haalbaar doel.

De kennis van autisme bij zwemleerkrachten is vaak nog te afhankelijk of de zwemleerkracht in zijn privé leven ermee te maken heeft. Pas als er begrip is voor autisme willen zwemtrainers energie steken in het aanpassen van hun lessen. Dit begrip kan gekweekt worden door het overdragen van kennis. Dit kan door trainers die er in hun privé situatie mee te maken hebben, maar ook door bijvoorbeeld bijscholing. Het ideaal zou zijn als de bijscholing over alle etiketjes zou gaan, dus ook ADHD, ADD, DCD enz.

Welke leeftijd vindt u het fijnst om met autistische kinderen te werken?

Autisme wordt vaak pas vastgesteld als ze een jaar of 6-7 zijn, terwijl de zwemles al eerder begint. Je loopt dus tegen een hele hoop problemen aan, terwijl je nog niet weet wat er aan de hand is. Voor autistische kinderen zou het dus beter zijn als ze met een jaar of 6-7 beginnen met de zwemles.

Veel mensen zijn tegen het plakken etiketjes, wat vindt u daarvan?

Het is voor ouders vaak een hele geruststelling dat het niet aan hun ligt. Dit maakt het accepteren makkelijker en dus kunnen ze gemakkelijker aangeven dat er iets is en wat hun positieve ervaringen zijn.

Bent u ooit in een conflict geweest met iemand met autisme? En wat heeft u daarvan geleerd?

Niet bij het zwemmen, wel op school. Neem vooral de tijd om een goed contact op te bouwen en neem de tijd om een time out te nemen als er iets fout is. Een time out is aan het kind aangeven dat het fout gegaan is en dat er eerst rust moet komen, voordat je er op terugkomt. Als je er op terugkomt moet dit ook in alle rust gebeuren en moet je er alle tijd voor nemen. Dat is eigenlijk heel logisch, want autistische kinderen hebben moeite met sociale contacten en moeten hier meer tijd en energie in steken.

Als je een autistisch kind alle tijd wil gunnen, lijdt de groep daar niet onder?

Dat is de clou, je moet zorgen dat er altijd een tweede persoon is. Die de groep tijdelijk over kan nemen, zodat de trainer die in conflict raakte dit rustig uit kan praten met het kind. Die back-up moet er toch zijn, want het is ook voor de veiligheid belangrijk, mocht een kind vallen en zich bezeeren, heb je ook back-up nodig. De opvang voor autisme moet dus niet een apart systeem worden, maar het

moet een deel worden in het gehele systeem van zorg. Dat is dus hetzelfde als dat kinderen elkaar moeten leren accepteren, een zwemt slecht, een stottert, enzovoorts.

Je moet als vereniging geen speciale maatregelen nemen voor autisme, het moet een automatisch onderdeel zijn van de gewone zorg, van de gewone back-up.

Is het haalbaar om elke zwemleerkracht genoeg bij te brengen over zo veel verschillende 'afwijkende' kinderen?

Uiteindelijk zijn de adviezen die gelden voor psychopathologie overlappend. Dus ik denk dat je er een algemene deler uit kan halen, waardoor trainers meer grip krijgen op de groep kinderen.

1. Maak contact met het kind
2. Bied ze veiligheid
3. Zorg voor een bekende structuur
4. Differentieer onder de kinderen

Het contact maken met kinderen is juist hetgeen wat de kinderen onderscheid. Extraverte kinderen geef je 1 keer aandacht en je hebt er maanden profijt van. Introverte kinderen zul je vaker moeten benaderen om er een band mee op te bouwen.

1.3: Interview 3

Zwemleerkracht Arethusa
30-12-2013

Het was een fijn interview, ik heb de hoofdvragen opgeschreven met het antwoord eronder. De doorvragen die ik heb gesteld komen terug in het antwoord en zijn niet expliciet vermeld.

Het interview

Hoe lang geef je al zwemles?
9 jaar

Heb je ervaring met autisme?

Een zoon met autisme en daardoor ga je het wel meer bij andere zien. Dan gaan dingen je eerder opvallen, ook onder de zwemles. Dan denk je eerder die doet niet helemaal wat gewoon is. Bijvoorbeeld kinderen waar ouders niks van zeggen, waar je toch bij ziet dat ze in de groep niet mee kunnen, geen aansluiting hebben. Die de aanwijzingen niet kunnen opvolgen, die doen fladderen met hun handen en stressen. Eigenlijk dat je die signalen eerder oppikt als dat je voorheen deed. Voorheen vond je dat gewoon een irritant kind, nu denk je verder dat er misschien wat achter kan zitten.

Van welke leeftijd waren de autistische kinderen?
Jaar of 7-8 tot puberleeftijd.

Hoe ga je om met autistische kinderen, die wat lastiger meekomen in de les?

Anders als voorheen. Nou heb je er meer geduld mee, je gaat nu meer een weg zoeken om aansluiting te krijgen. Om het kind toch zo ver te krijgen dat hij doet wat ik wil, maar je gaat wel andere manieren zoeken. Voorheen dacht ik er niet over na en vond ik de aansluiting dus ook niet. Dus vond het kind het ook nooit leuk. En nu, omdat je er verder na gaat denken, besef je dat je het voor het kind ook leuk kan maken. Iemand heeft dat vroeger voor mijn kind ook gedaan, dat vond ik toen heel fijn dat iemand dat voor mij deed. Dus probeer ik zo iets terug te doen.

Welke aanpassingen maak je in je les?

Eigenlijk probeer ik als eerste het kind op zijn gemak te stellen. Dat hij durft jouw aan te kijken, dat hij vertrouwen in jouw krijgt. Want als hij dat niet heeft, kan je aanpassen wat je wilt, als het kind geen vertrouwen in jouw heeft gaat dat gewoon niet lukken. Dan wordt het kind vaak wat opener, zodat het makkelijker wordt om te kijken wat je ermee kan, wat je kan proberen. De start is dus heel belangrijk en daarna komt het vanzelf wel. Als het kind vertrouwen in jouw heeft, kan het wat meer lijden als het een keertje mis gaat.

Heb je deze aanpassingen het gewenste effect gehad?

Als ik zie dat het gaat lukken en dat het kind ermee vooruit gaat is dat natuurlijk ook een schouderklopje voor mijzelf. Dat vind ik ook heel fijn. Ik denk voor het kind, dat als je ziet dat het gaat lukken, dat je achteraf hoort dat het al op zoveel clubs is mislukt, dat het voor hem ook heel fijn is. Daar heeft het kind ook iets aan in zijn leven, anders ben je gewoon de zoveelste mislukte club.

Welke rol zouden de ouders moeten spelen?

Dat is een lastige. Je hebt ouders die zich er te veel mee bemoeien, maar ik vind wel dat ze sturing erin moeten geven. Het kan niet alleen van de instructeur afhangen. Als er dan thuis gezegd wordt dat het niet belangrijk is, kan ik er ook niks mee. En als die ouders kiezen voor een hobby moeten ze er zelf ook achter staan en ook regelmatig komen. Als er dan iets besproken wordt is het ook handig als ze er ook iets mee doen. Als je aanwijzingen geeft aan een kind of vraagt hoe ze het op school doen dan vind ik wel dat er een eerlijk antwoord moet komen. Ik snap ook wel dat dat heel moeilijk is en dat ouders dat op het gegeven moment niet meer durven zeggen. Als ze zien dat het overall mislukt dat ze denken van 'ik zeg maar niks meer'.

Welke rol speelt de groep in de zwemles?

Het is op het moment dat ze zwemmen een individuele sport, maar het gedeelte op de kant, het wachten op instructie en gezamenlijk spelen, moet het kind ook vertrouwen hebben in de andere kinderen. En eigenlijk ook een beetje laten zien dat hij fladdert en dat hij het moeilijk vindt, dat hij kan laten zien dat hij het aanpassen moeilijk vindt. Als je dat tegen de andere kinderen zegt is het voor die andere kinderen ook makkelijker, dan snappen ze ten minste wat er gebeurt en waarom. Openheid is dus heel belangrijk, je moet het niet verbergen voor de andere kinderen.

Wat is de invloed van de omgeving van het zwembad op het kind?

De meeste kinderen kennen het zwemles gebeuren al, ze kennen de omgeving wel. Ook al is het niet dezelfde omgeving, het idee van samen omkleden, douchen, zwemles is bekend. Ik denk dat de omgeving niet zo'n grote rol speelt als de mensen erin. De rol van de ouders en de zwemleerkracht zijn het belangrijkste. De omgeving is zoals hij is, je kan hem we structuur aanbieden, die zit er snel zat in, het is gewoon de reacties van de mensen. Wat doen ze met jou? Wat verwachten ze van jou? Waar helpen ze jou mee? Dat vind ik meer waarde hebben als de omgeving.

Hoe kan een vereniging kinderen met autisme meer helpen?

Door wat er bij ons per ongelijk gebeurt is, doordat je ouders met ervaring, die dat willen oppikken erbij betreft. Je kan andere mensen niet dwingen geduld te hebben, dat voelt zo'n kind. Ik denk dat dat toch iets is wat mensen moeten willen. Anders gaat het niet lukken. Niet alleen meer kennis. Als een kind zich niet thuis voelt bij je, zal je er ook niks in bereiken. Het is meer gevoel. Kennis overdragen aan de mensen die dat willen is ook belangrijk, maar het is belangrijker dat er mensen zijn die het willen, die zich ervoor in willen zetten. Het is belangrijk dat zij de waarde ervan inzien en de waarde van het kind. Ook al wordt het kind geen wedstrijd zwemmer, ook al zwemt hij geen record, hij verdient het toch om net als de rest een hobby te hebben en zich ergens fijn te voelen.

Wat vind je van een aparte groep voor kinderen met autisme?

Als ze er heel erg veel last van hebben in de mate dat ze er niet gewoon kunnen functioneren oké, maar eigenlijk ben ik daar geen voorstander van. De kinderen zitten al op speciaal onderwijs, ze worden al in een hoekje geduwd, ze moeten eigenlijk ook een gewoon voorbeeld hebben, hoe het gewoon is. Daar kunnen ze veel van leren. Van apart weg stoppen op een aparte club, op een aparte school leert zo'n kind wel cognitief, in kennis en in vaardigheden, maar leert hij sociaal niks. In aparte scholen en clubs kunnen ze ook een nog slechter voorbeeld krijgen van wat ze zelf zijn, dus kunnen ze ook heel negatief dingen oppikken. Dan zit er geen positieve groei in. Ik denk dat door een gewone club en door gewone dingen krijgen ze ook de kans om iets positiefs op te pikken. Meer naar normaal gedrag te groeien. Ik denk dat de kans daar groter is. En ja, in een aangepaste omgeving zullen ze meer leren, maar het is maar waar je de waarde aan hecht. Hecht je meer waarde aan dat hij later heel slim is of iets heel goed kan, dan moet je hem in een aangepaste omgeving zetten. Hecht je meer waarde aan dat hij dadelijk normaal kan functioneren in de gewone wereld, dan vind ik de andere kant, dan zal hij de gewone dingen mee moeten maken en zien. En dat is moeilijk en dat mislukt wel eens ooit, maar ik denk dat daar meer leerwaarde in zit. Hoe hoog je ook gestudeerd hebt, als je niet sociaal bent zal je altijd een moeilijk leven hebben. Dan vind ik het leren niet zo belangrijk als het sociale aanpassen.

Zijn er ook structurele dingen waarbij een autistisch kind bij gebaat is? Je ziet in het reguliere zwemonderwijs nog vaak verschillende leerkrachten en grote groepen?

Dat zijn de clubs waar het kind al op uitgevallen is. Dat hebben ze dan op het gegeven moment wel allemaal meegemaakt en dan gaan ouders ook zoeken naar iets anders. Ik denk ook dat veel sportclubs al wel vaste structuur hebben, of 1 trainer op de voetbalclub. Dat is natuurlijk ook belangrijk, want als je altijd een andere trainer hebt dan heeft dat kind geen vertrouwen en weet hij niet waar hij aan toe is. Dan zal hij zichzelf af gaan sluiten en dan zal hij het niet prettig vinden en niks op gaan pikken.

Hoe denk je dat je binnen het zwemonderwijs meer duidelijkheid kan krijgen?

Ik denk dat wij al best veel duidelijkheid bieden in de vorm van hoe dat ze binnenkomen, waar ze omkleden, hoe de structuur is. En het stukje duidelijkheid in de les probeer ik te geven door na het inzwemmen aan te geven aan welke slagen we gaan oefenen. Dat ze dat al een beetje mee hebben gekregen voordat ze de oefening gaan doen. En het stukje dat ik het liefst 4 weken dezelfde slagen behandel, zodat je ziet dat wat ik ze aanleer dat ze dat ook mee nemen, dan weten ze ook dat als ik nu aan schoolslag werk, dat ik volgende week nog aan schoolslag werk. En als ik het een keertje mis werken we nog steeds aan schoolslag en als ik drie keer niet ben geweest heb ik er niks van meegekregen.

Binnen een vereniging heb je vaak ook speciale activiteiten, zoals sinterklaas zwemmen of de zeskamp, daar kunnen ze vaak niet zo goed mee omgaan, wat is jouw visie hierop?

Voor mijn zoon was dat de eerste paar keer wel heel moeilijk, maar het was wel heel fijn dat hij werd gekoppeld aan iemand die hij kende, waar hij vertrouwen in had en die hem een beetje mee sleurde. Ik vind wel dat ze van die activiteiten sociaal kunnen leren, dat dingen die anders zijn ook leuk kunnen zijn. Dus op zich zit daar wel een leerwaarde in. Als je dat kan oplossen door een autistisch kind te koppelen aan iemand die ze kennen, die ze meesleuren en hem dingen van tevoren laten zien, geeft voor hun ook een stukje duidelijkheid. Maar het blijft hoe dan ook een rommelige avond, waarin het niet altijd loopt zoals ze willen, waarin ze de groep kwijt raken. Op zo'n moment is het belangrijk dat de groepsleider weet dat het kind autistisch is, maar ook de spel begeleiders.

Zou het 'koppelen' ook binnen de zwemles helpen?

Ik denk dat het ideaal zou zijn als de trainer mee groeit met het niveau van het kind. Dat het kind niet naar het volgende groepje gaat, maar dat je de trainer samen met het kind naar het volgende groepje gaat. Dat de trainers ook circuleren maakt het voor hen ook een stuk interessanter, want dan doe je niet altijd hetzelfde. Je kan ook een ander kind van hetzelfde niveau aan het autistische kind

koppelen, want niet alle trainers kunnen alle niveaus lesgeven. Als de kinderen klikken kan dat best. Soms ontdek je zoiets ook pas later, als de eerste trainer het gewoon niet ziet en het kind ziet als een lastig kind. Soms moeten de kinderen ook de kat uit de boom kijken, maar als ze te lang kijken komt de kat niet meer uit de boom en dan mislukt het.

Het is dan dus wel belangrijk dat er altijd twee trainers om een groep staat?

Ja, dan kan de ene trainer het autistische kind opvangen, zonder dat de groep eronder lijdt. Daarnaast is het ook belangrijk dat de ouders van tevoren het zeggen, dan kan je het opvangen. Maar die ouders denken 'ik zeg maar niks, want dan mag hij niet komen'. Het is voor ons fijn als ze dat van tevoren zeggen, maar het nadeel is wel dat als wij heel bekend maken dat wij aandacht besteden aan autisme er daar goed in zijn, dan houdt het voor ons wel in dat we op het gegeven moment alle kinderen krijgen en dat het boven ons hoofd gaat groeien. Dan moet je als vereniging heel goed aan kunnen geven waar de grens ligt. Maar dat is wel heel moeilijk, waarom mag het ene kind wel en het andere kind niet? Dan denken de ouders 'ik zeg mooi niks, dan zit hij daar toch wel'. Dan lossen we nog niks op. We zijn alleen maar vrijwilligers en als je dat echt bekend wil gaan maken denk ik dat je iets professioneels erop moet zetten, zodat je het ook kan verantwoorden. Dan krijg je niet alleen de lichte vormen, maar ook de zwaardere.

Ben je niet bang dat als er een autistisch kind in de groep zit, dat de groep daar dan onder lijdt?

Dat vind ik heel moeilijk inschatten. Dat denk ik soms wel, dan krijgt de groep minder aandacht. Als je met zijn tweeën op een groep staat kan je dat al beter opvangen, maar als je in je eentje bent dan denk ik dat het autistische kind heel veel aandacht trekt. Het moeilijke is dat je dat niet goed kan verantwoorden richting de ouders, waarom het ene kind meer aandacht krijgt als het andere. Daar moet je per geval ook in zoeken, hoe je dat gaat doen en tot hoe ver je kan gaan. Het is belangrijk dat de zwemleerkrachten ook hun grenzen aangeven, wil ik dit nog wel? Ik moet wel met een fijn gevoel zwemles kunnen geven. Zo ver moet het niet gaan, het moet voor ons ook leuk blijven. Het is niet ons werk, het is onze hobby. Dat geldt voor de kinderen ook, maar ik denk dat het voor ons in grotere mate geldt. Een kind kan een andere hobby gaan zoeken, maar als wij uitvallen met een paar leerkrachten, dan denk ik dat de vereniging een groot probleem gaat krijgen. We bouwen het samen op en hangen wat dat betreft wel aan elkaar. Het is samen wat we doen. Het is niet zo dat een trainer alles doet en dan pakken we er een trainer bij en dan gaan we weer verder. De nieuwe trainer kan nooit de kennis van de oude trainer vervangen. Het is dus het belangrijkste dat de kennis en de 'feeling' er is en dat het overgedragen wordt. Dat niet een alles weet, maar dat alle trainers er een beetje kennis van hebben en er een beetje 'feeling' voor krijgen.

Als we heel algemeen gaan kijken naar het reguliere zwemonderwijs, wat zou daarin moeten veranderen om het autist vriendelijker te maken?

Ik denk dat wij als club nou goed op weg zijn, maar als ik het stuk zwemles zie dat onze jongens nu achter de rug hebben... Dan denk ik toch weer het stukje gevoel willen hebben voor alle kinderen, niet alleen deze kinderen. Ik heb dan iemand getroffen die was puur en alleen het moet zo, zoals ik het wil en hij moet maar gewoon mee. Doet hij dat niet, dan moet hij maar aan de kant gaan staan. Toen gingen we naar een andere club en daar klikte het met de leerkracht. Toen had hij het zo geleerd. Het werk blijft voor mensen die het graag willen doen, die het contact met die kinderen willen. Die het niet zien als er staat weer een groepje euro's. Het zijn kinderen.

2: Enquêtes

Ik heb twee enquête onderzoeken gedaan. Een onder autistische kinderen, de andere onder zwemleerkrachten. Hier kan je de ingevulde enquêtes terugvinden.

2.1: Enquête onderzoek onder autistische kinderen

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 14
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? Asperge
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? Fam. Van Dijk op de Berghemseweg. Zijn nu naar Berghem verhuisd heb ik gehoord.
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) Ik denk rond de 10 kinderen
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? Ik heb 2 verschillende zwemleerkrachten gehad
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? Ik heb diploma A en B
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? Over A heb ik 2 jaar gedaan, over B heb ik 1 jaar gedaan
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Word je met het zwemmen begeleid? Nee
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Gebeurde er dingen die je fijn vond? Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? De zwemles ging altijd goed.
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Het zou geholpen hebben als ze wisten dat ik bang was voor duiken
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Ik vind dat als een kind moeite heeft met het zwemmen, dat hij dat moet aangeven bij de zwemleraar zodat er rekening mee gehouden kon worden
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen.
Ik vond het zwemmen niet leuk, maar dat is mijn persoonlijke mening

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 13
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? PDD_NOS (op 12-jarige leeftijd)
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? V d Heijden te Oss
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) minder 10
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? 1 Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten?
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? A,B
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? a=2jr B op latere leeftijd gehaald door najaarvak. 1 week te zwemmen
8 Word je begeleidt? Nee Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? Nee
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Nee Gebeurde er dingen die je fijn vond? Nee Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? Erg drukke groep
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Kleine groep.
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Zwemkrachten beter voorgelicht wat autisme is en wat ze wel en niet kunnen. Dit verweven in lesprogramma. Voor ieder kind is het fijn om te weten wat er komt en wat er verwacht wordt. Met orde, regelmaat en structuur zijn alle kinderen met of zonder autisme mee gebaat (moeder zegt dit).
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen.
SUCCES met je proefielwerkstuk Meral !

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 16
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? PDD-NOS
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? 't Anker in Mill
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) Meer dan 10
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? Ja, ± 6 . Nadien met schoolzwemmen waren er nog meer zwemleerkrachten.
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? A,B en C.
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? 10 lessen, zoals ook de anderen van de groep. Tijdens schoolzwemmen, was dat 1 schooljaar, maar dat deden mijn klasgenoten ook.
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? Nee, toen was er nog niet geconstateerd dat ik PDD-nos had.
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Gebeurde er dingen die je fijn vond? Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? Wat betreft de motoriek ging het niet zo goed, maar de tijd die ik had om mijn zwemdiploma te halen was even lang als dat van de anderen in de groep. Wat ik nog wel kan herinneren is dat ik veel moeite had met duiken. Van de duikplank springen vond ik ook niet zo super leuk om te doen. Met door het gat zwemmen had ik niet zoveel moeite mee.
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Niet zoveel verschillende zwemleerkrachten. Kleinere groepen. Begrip voor de moeilijkheid met nieuwe dingen als van de duikplank springen. Het belangrijkste is duidelijke uitleg, zodat ik wist wat ik moest doen.
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Ja, zie de vorige vraag.
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen. Met aan- en uitkleden had ik vaak meer sturing/aanwijzingen nodig dan de anderen. Na de zwemles was ik altijd erg moe o.a. van de vele indrukken.

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 12
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? PDD-nos
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? Golfbad
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) meer dan 10 kinderen
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? Ja, bij elk lintje (bij elke overgang naar een dieper bad) een andere zwemleerkracht
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? 2; A en B
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? A; bijna 2 jaar en B binnen een jaar tijdens schoolzwemmen in groep 5
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? Vanuit school is nu KLIC aangevraagd en vanuit thuis is er een klein PGB-tje puur voor groepsactiviteiten 1x een uurtje per week. Tijdens zwemmen niet begeleid; toen was ook nog niet duidelijk dat er sprake was van autisme.
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Nee; was vaak het overzicht kwijt Gebeurde er dingen die je fijn vond? Weet ik niet meer Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? Te grote groep, herrie in het zwembad
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? In kleinere groepjes en misschien een zwemleerkracht extra
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? JA absoluut Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Zie antwoord 10 en een duidelijke instructie in kleine stapjes
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen. -

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 15
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? Asperger
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? in mijn eigen dorp (beneden-leeuwen)
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) meer ongeveer 20+
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? over mijn hele zwem tijd een stuk of 3
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? A en B met schoolzwemmen c geprobeert maar nooit af gemaakt
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? over alles 3 jaar A 1.2 B 1.8 en c een half jaar
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? helemaal niet
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Nee Gebeurde er dingen die je fijn vond? er was een duidelijke structuur die me moeder me uitlegde Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? de rest verliep zeer rommelig en onduidelijke instructies
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Duidelijkheid
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? ja Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? meer kennis bij zwemleeraren
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen. -

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 16 jaar
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? PDD-nos
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? Van der Heiden Oss daar na Gemeente West Maas en Waal daar na De Hoge Zevend
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) Tussen de 10 en 20 kinderen
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? 1 of 2 zwemleerkrachten
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? zwemdiploma A, B en C
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? Diploma A 20 maanden Diploma B 5 maanden Diploma C 3 maanden
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? Ja, privé
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? Gebeurde er dingen die je fijn vond? Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? Ik kwam wel eens droog terug in het kleedhok.
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Beter toezicht of dat iedereen mee doet.
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Beter toezicht op de zwemlessen.
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen.

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral Quint

Ik ben Meral Quint en ik ben mijn profielwerkstuk aan het maken. Ik ben aan het onderzoeken hoe autistische kinderen makkelijker mee kunnen in het reguliere zwemonderwijs. Daarom zou ik het heel fijn vinden om dit ook te kunnen bekijken vanuit het perspectief van het kind zelf.

Zou je deze enquête in willen vullen? Als je het moeilijk vindt, mag je natuurlijk altijd je ouders om hulp vragen!

1 Hoe oud ben je? 15
2 Welke vorm van autisme is bij jou geconstateerd? asperger
3 Waar heb je vroeger zwemles gehad? Bericum en kwakkelstein in Rosmalen
4 Hoe groot was de groep waarin je zwemles kreeg ongeveer? (richtlijn: meer of minder dan 10 kinderen) Weet ik niet meer.
5 Heb je meer dan 1 zwemleerkracht gehad? Zo ja, hoeveel zwemleerkrachten? 2
6 Heb je 1 of meer zwemdiploma's? Zo ja, welke? A & B
7 Hoe lang heb je over elk diploma gedaan? Niet zo heel lang, zover ik me herriner
8 Word je begeleidt? Zo ja, word je vanuit school begeleid of privé? Werd je met het zwemmen begeleid? Prive, nee toen was er nog geen asperger geconstateert.
9 Verliepen je zwemles altijd soepel? ja Gebeurde er dingen die je fijn vond? nee Gebeurde er dingen die je niet fijn vond? nee
10 Wat zou tijdens een zwemles jou extra geholpen kunnen hebben? Ik zou het niet weten
11 Vind je dat er binnen het 'gewone' zwemonderwijs meer aandacht aan kinderen met autisme moet worden besteed? Zo ja, wat zou er veranderd moeten worden? Ja, dat zou beter werken, dan zouden ze sneller en beter een diploma kunnen halen.
12 Als je nog meer wilt vertellen over je zwemlessen, kun je dat hier doen.

Hartelijk dank voor het invullen van deze enquête!

Meral

2.2: Enquête onderzoek onder zwemleerkrachten

Omdat er uit het andere enquête onderzoek niet veel output kwam, heb ik besloten ook nog een enquête onderzoek te doen onder de zwemleerkrachten. De enquêtes zijn niet digitaal verstuurd, maar heb ik in het zwembad uitgedeeld. Ik kreeg ze meteen terug en kon er meteen mee aan de slag.

Deze enquêtes zijn ingebonden en ingeleverd. Mocht het nodig zijn kan ik deze natuurlijk altijd terug vragen.

3: Logboek

Datum	Uren	Wat gedaan
22-08	1	Brainstorm, onderwerp en hoofdvraag
29-08	2	Deelvragen, een deel van de motivatie uitgeschreven
05-09	1	Verder gewerkt aan de motivatie
12-09	1	Aan de planning begonnen
19-09	1	Hoofdvragen en deelvragen uitgetypt, motivatie afgemaakt en planning afgemaakt
	2	PWS middag. Alles klaargemaakt voor beoordelingsmoment 1, alles in 1 bestand gezet etc.
24-09	1	Alles na laten lezen op spelfouten (dyslectie) en inleveren van beoordelingsmoment 1
26-09	1	Bronnen zoeken boeken
24-01	1	Bronnen zoeken boeken
31-10	1	Bronnen zoeken blogs
07-11	1	Enquêtes en vragen voor interviews gemaakt
21-11	2	Interview zwemleerkracht met autistisch zontje
22-11	2	Interview zwemleerkracht met autistisch zontje uitgewerkt
28-11	1	Maken van de literatuurlijst
05-12	2	Opzet van het onderzoek uitwerken
Pws week		
16-12	7	Mailtje voor interview verstuurd, beoordeling conceptversie bekeken, inleiding geschreven, hoofdstuk 1 geschreven, mailtje Sarah Molenkamp voor enquêtes, begonnen met literatuur doorlezen en aantekeningen maken.
17-12	7	Hoofdstuk 2 geschreven, opzet besproken en aanpassen, enquête zwemleerkrachten gemaakt, verder met literatuur doorlezen en aantekeningen maken.
18-12	5	Literatuur doorlezen en aantekeningen maken, literatuurlijst aangepast
19-12	7	Laatste literatuur doorgelezen en aantekeningen gemaakt, blogs doorgelezen en aantekeningen gemaakt
Kerstvakantie		
21-12	2	Enquêtes onder zwemleerkrachten verspreiden
23-12	3	Literaire onderzoek uitwerken
24-12	4	Literaire onderzoek uitwerken
27-12	3	Literaire onderzoek uitwerken
28-12	2	Enquêtes onder zwemleerkrachten verspreiden
29-12	4	Interview Zwemleerkracht en pedagoog, meteen uitgewerkt
30-12	4	Interview zwemleerkracht met autistisch zontje, meteen uitgewerkt
02-01	8	Sociale onderzoek uitwerken
03-01	5	Deel vragen beantwoorden en aanbevelingen schrijven
05-01	4	Opmaak in orde maken, Samenvatting schrijven, bijlagen in orde maken
06-01	3	Alles na laten lezen op spelfouten (dyslectie), vragen of bijlagen apart moeten of niet, illustraties toevoegen
07-01	3	Alles uitprinten en naar de drukker om netjes in te laten binden
09-01		Inleveren pws